

Enterotoxemie

Darmvergiftiging leidt tot plotse dood van beste kalveren

Enige dagen geleden werd ik geroepen om een autopsie uit te voeren op een witblauwkalf van enkele maanden oud. Het kalf was plotseling gestorven. Eén uur ervoor had het kalf nog moeiteloos gedronken. Het dier was een prima kalf, in goede conditie en mooi beveesd.

Het verhaal van de veehouder deed mij denken aan ofwel een Clostridiumbesmetting in de darmen ofwel een vitamine E-tekort.

Tijdens de autopsie stelden we vast dat de dunne darm vol bloed zat. De diagnose was daarop snel gesteld, want het ging hier om een typisch symptoom van een bacteriële besmetting met Clostridium.

Dr. John Campe,
vakdierenarts rund

Clostridium perfringens

Enterotoxemie of darmvergiftiging wordt veroorzaakt door clostridiën. Dit zijn anäerobe sporenvormende bacteriën. Van het genus Clostridium wordt *C. perfringens* het vaakst aangetroffen. De kiem komt normaal voor in de darminhoud bij runderen, maar onder bepaalde omstandigheden gaat deze zich sterk vermeerderen en toxines (gifstoffen) uitscheiden die leiden tot een plotse dood. Clostridium perfringens kan een grote variatie aan toxines vormen.

Meestal doet een darmvergiftiging zich voor bij zoogkalveren die plots veel voedsel te verwerken krijgen (en zich dus overeten) of die onder geleidelijke overgang overschakelen op een ander rantsoen. Enterotoxemie is

dus een aan de voeding gerelateerd probleem. De aandoening komt vooral voor bij jonge kalveren tot twee à drie maanden ouderdom, maar ook bij oudere dieren, meestal meststieren. Ook bij de mens kan de bacterie ernstige voedselvergiftigingen veroorzaken.

Het ziektebeeld bij een Clostridiuminfectie is plotse dood. Soms zijn er korte, klinische voortekenen, zoals kolieken en diarree, en gaan de kalveren snel over in een shocktoestand. Bij een autopsie valt de volle pens op en de met bloed gevulde darmen.

Een behandeling met antibiotica, zelfs zeer snel toegediend, komt meestal te laat. Vaccinatie van jonge kalveren is mogelijk, maar reken toch met een verloop van 14 dagen voordat de im-

muniteit intreedt. Vaccinatie van drachtige koeien in de tweede helft van de dracht is ook mogelijk, maar de (passieve) bescherming via de biestmelk kent een wisselend succes.

Preventief werken is dus de boodschap. Houd controle over de voeding: zorg steeds voor een geleidelijke overgang bij wisseling van rantsoen. Een goede vezelstructuur in het rantsoen, bijvoorbeeld door toevoeging van spelt, is van belang. Verder is het belangrijk de parasitaire infectiedruk onder controle te houden en voorzichtig te zijn met de toediening van antibiotica. Een verkeerd uitgevoerde antibiotica-supplementatie kan een risicofactor zijn.

Heeft u vragen of wilt u meer informatie over dit onderwerp?

Raadpleeg uw dierenarts